

## Besmele ve kıymeti

### Kaynaklar:

Tam İlmihal Seadet-i Ebediyye

Cevab Veremedi

Dinimizislam.com sitesi

İslam alimleri ansiklopedisi

**[Tam İlmihal önsözü] Euzübillahimineşşeytanirracim** demek, Allah'ın rahmetinden uzak olan ve gazabına uğrayarak dünyada ve ahirette helak olan şeytandan, Allahü teâlâya sığınırım, korunurum, yardım beklerim. Ona haykırır, feryat ederim demektir.

**Bismillahirrahmanirrahim** demek ise, her var olana, onu yaratmakla ve varlıkta durdurmakla, yok olmaktan korumakla iyilik etmiş olan Allahü teâlânın yardımı ile, bu işimi yapabiliyorum demektir.

Peygamberimiz "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki: **(Hoca çocuğa, Besmele okur, çocuk da söyleyince, Allahü teâlâ, çocuğun ve anasının ve babasının ve hocasının Cehenneme girmemesi için sened yazdırır).**

Abdullah ibni Mes'ûd "radiyallahü anh" diyor ki, (Cehennemde azap yapan ondokuz melekten kurtulmak istiyen, Besmele okusun! Besmele, ondokuz harfdir). Levh-i mahfûzda, ilk yazılan, Besmeledir. Âdeme "aleyhisselam" ilk gelen, Besmeledir. Müminler, Besmele yardımı ile, Sıratı geçür. Cennet davetiyyesinin imzâsı Besmeledir.

**[Cevab Veremedi kitabı]** Hindistândaki büyük islam âlimi Dost Muhammed Kandihârî "rahmetullahi aleyh" yirmidokuzuncu mektubunda buyuruyor ki: (Kureyş kafirleri mektuplarının başına (Bismikâllâhümme) yazarlardı. Peygamber efendimiz de "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" islamiyetin ilk senelerinde mektuplarının başında, Kureyşin âdetine uyarak (Bismikâllâhümme) yazdırırdı. (Bismillah) âyeti nazil olunca, mektuplarının başına (Bismillah) yazdırırdı. Daha sonra, Rahmân kelimesi bulunan âyet-i kerime nazil olunca, (Bismillâhirrahmân) yazdırırdı. Daha sonra, Neml suresinde (Bismillâhirrahmânirrahîm) nazil olunca da, bunu yazdırmağa başladı. Nitekim Dihye-i Kelebî "radiyallahü anh" ile rûm kayseri Herakliyusa gönderdiği mektuba (Bismillâhirrahmânirrahîm) ile başladı. Kafire dahî yazılan mektuba besmele ile başlamak sünnettir. Hudeybiye sulhunda Hazret-i Ali'ye (Bismillâhirrahmânirrahîm) yazmasını emretti. **Kureyşin vekîli olan Süheyl: (Biz Rahmânirrahîm diye bir şey bilmiyoruz. Bismikâllâhümme yaz) dedi.) Görülüyor ki, Allahü teâlâ, Âdem aleyhisselamdan beri bütün Peygamberlere kendi ismini (ALLAH) olarak bildirmiş, bu ismi kafir olanlar dahî (bilmeden ve alışkanlık olarak) kullanmıştır.**

İslam'a davetin başlangıcında, müşriklerin eziyetlerinden [sıkıntılarından] dolayı, Eshabı kiramın bir kısmı Habeshistana hicret etmişlerdi. Bir kısmı da Mekke-i mükerrermede kalmışlardı. Resulullah sallallahü aleyhi ve sellem Mekke-i mükerrermede kalan Eshabı kiramla beraber, üç sene her türlü görüşme, alış-veriş yapma, Müslümanlardan başka bir kimse ile konuşmama gibi, bütün ictimai muamelelerden men olundular. [Yani müşrikler böyle karar almışlardı] Kureyş müşrikleri, bu karar ve ittifaklarını bildiren bir ahdname yazarak, Kabe-i muazzamaya asmışlardı. Her şeye kadir olan Allahü teala (arza) denilen bir çeşit kurdu [ağaç kurdu] o vesikaya musallat etti. **Yazılı bulunan**

**(Bismikallahümme=Allahü tealanın ismi ile) ibaresinden başka, ne yazılı ise, hepsini o kurtcuk yidi bitirdi.** Allahü teala bu hali Cibrili emin vasıtası ile Peygamberimize bildirdi. Peygamberimiz de bu hali, amcası Ebu Talibe anlattı. Ertesi gün, Ebu Talib, müşriklerin ileri gelenlerine giderek; (Muhammedin Rabbi ona şöyle haber vermiş. Eğer söylediği doğru ise, bu hali kaldırıp, eskiden olduğu gibi dolaşmalarına, başkaları ile görüşmelerine mani olmayınız. Eğer söylediği doğru değilse, ben de Onu artık himaye etmiyeceğim) dedi. Kureyşin ileri gelenleri, bu teklifi kabul ettiler. Herkes toplanarak Kabeye geldiler. Ahdnameyi Kabeden indirerek açtılar ve Resulullahın buyurduğu gibi (Bismikallahümme) ibaresinden başka, bütün yazıların yinilmiş olduğunu gördüler.

İbrâhim Gülşenî, birgün talebeleriyle sohbet ediyordu. Bir ara talebeler; "Efendim! Allahü teâlânın ihsânı ile kabirdeki ölülerin azâbda veya ni'met içinde oldukları bilinebilir mi? Dua ederek azâbda olanın azâbı kaldırılır mı?" diye sordular, İbrâhim Gülşenî de: "Allahü teâlânın sevdiklerinden biri bir kabre uğradığında, kabirdekinin azap içinde olduğunu gördü. Aradan bir müddet geçtikten sonra, tekrar o kabrin yanına uğradı. Kabre teveccüh ettiğinde, azâbın kaldırılmış olduğunu gördü. Hayret ederek düşünceye daldı. O sırada kendisine bir hitâb geldi. Deniyordu ki: "Bu kabirde yatan kimsenin küçük bir çocuğu vardı. Annesi o çocuğu ilim öğrenmeye gönderdi. Çocuk Besmele'yi öğrenince, Besmele'nin hürmetine babasının azâbı kaldırıldı."

Bişr-i hafi hazretlerinin Gençliğindeki hatâlardan dönüp doğru yola girmesi şöyle anlatılır: "Birgün, sarhoş bir halde giderken, üstünde Besmele yazılı bir kâğıt buldu, içi sızlayıp yerden aldı. Öpüp, çamurlarını silip, temizledikten sonra, güzel kokular sürüp, evinin duvarına astı. O gece âlim ve evliyâ bir zâta, rüyada; "Git Bişr'e söyle! İsmimi temizlediğin gibi seni temizlerim, ismimi büyük tuttuğun gibi, seni büyültürüm, ismimi güzel kokulu yaptığın gibi, seni güzel ederim. İzzetime yemîn ederim ki, senin ismini dünyâda ve âhirette temiz ve güzel eylerim" dendi. Bu rüya üç defa tekrar etti. Sabah Bişr-i Hafî'yi arayıp meyhânede buldu. Mühim haberim var diye içerden çağırdı. Bişr geldiğinde; "Kimden haber vereceksin?" dedi. "Sana Allahü teâlâdan haber vereceğim" deyince, ağlamaya başladı. "Bana kızıyor mu, şiddetli azâb mı yapacak?" dedi. Rüyayı dinleyince arkadaşlarına, "Ey arkadaşlarım! Beni çağırdılar, bundan sonra bir daha beni buralarda göremiyeceksiniz" dedi. O zâtın yanında hemen tövbe etti. Bu anda ayağında ayakkabı bulunmadığı için, hiç ayakkabı giymedi. Sebebini soranlara; "Söz verdiğim zaman yalın ayaktım, şimdi giymeye hayâ ederim" derdi! Ayakkabı giymediği için kendisine "Hafî" (yalınayak) denilmiştir.

## Her işe besmele ile başlamalı

Her işe Besmeleyle başla! Peygamber efendimiz, (Besmeleyle başlanmayan her önemli iş noksan kalır) buyurdu. Allahü teâlâ, İsa aleyhisselama, (Yatarken, kalkarken, otururken, ayakta iken, inerken, çıkarken, dururken, yürürken Besmele oku! Kıyamette bir kimsenin amel defterinde, 800 Besmele varsa, o kimse bana inanmış ve benim Rab olduğumu tasdik etmiştir. Onu Cehennemden çıkarır, Cennetime koyarım) buyurmuştur.

Hikmet ehli zatlar buyuruyor ki:

Allahü teâlâ kullarını Cennete davet ettiği zaman, davetiyesinin altındaki imza **“Bismillâhirrahmânirrahîm”** olacak. **Âdem aleyhisselama ilk gelen âyet, Besmele’dir. Besmele’nin daha birçok faziletleri vardır.**

Besmele’yle yenen lokmalar vücuda şifadır, Besmele’siz yenenler ise vücutta hastalık yapar. Besmele söyleyerek yiyip içenin vücuduna, şeytan giremez. Besmele’siz yenilen ve içilen gıdalarla beraber, şeytan da vücuda girer. Büyük zatlar, her yudumda, her lokmada Besmele çekerler.

İki tane şeytan yola çıkıp bir beldeye gelirler. Biri diğerine, (Sen şu eve, ben bu eve! Bir ay sonra burada görüşelim) der. Diğeri de tamam diyerek, ayrılırlar. Bir ay sonra buluşurlar. Bir tanesi çok zayıflar, ip gibi olur, diğeri ise aşırı şişmanlar. Şişman olan, zayıf olana, bu ne hâl diye sorunca, o da, (Mahvoldum, ne yeseler, ne iş yapsalar Besmele çekiyorlar, bir yere giremedim, bir şey yapamadım. Açlıktan ölecek hale geldim) der. Şişman güler, (Benim gittiğim evdekilerin gâfilliklerinden dolayı, hiçbir işte Besmele hatırlarına gelmiyor) der.

Yeni evlenen bir kadın, bir şey alırken, bir yere bir şey koyarken, her işinde hep Besmele çekmiş. Kocas, (Bu kadarı da çok) diye onun bu haline kızarmış. Bir gün, ona bir oyun oynamak istemiş. Bir kese altın verip, (Bunu sakla, ihtiyaç olunca senden alırım) demiş. Hanımı keseyi alıp, Besmele çekerek sandığa koymuş. Kocas da gizliden onu takip etmiş. Bir gün hanımı yokken, keseyi oradan alıp bahçedeki kuyuya atmış. Sonra da, hanım, ihtiyaç oldu, keseyi getir demiş. Kadın, Besmeleyle sandığı açmış, Besmeleyle elini sandığa uzatıp, keseyi çıkarmış. Bir de bakmış, keseden sular damlıyor. Çok şaşırılmış, (Hayret, bu nasıl islandı?) demiş. Bunu takip eden kocası ise, daha çok şaşırılmış ve çok utanmış. Meğer Besmele’nin hürmetine, melekler oradan alıp getirmiş.

## Vasıtaya binerken

Bismillahillezî lâ yedurru ma’asmihî şey’ün fil erdı ve lâ fissemâi ve hüvessem’ul alîm. Bu duada, karada, denizde, havada, yani nerede olursa olsun, bir mümin, başladığı herhangi bir işte Besmele çekerse, ona bir zarar gelmeyeceği bildiriliyor. Herhangi bir vasıtaya [uçığa, gemiye, otobüse] binerken Besmele çeken hiç korkmasın! O halde, her işe başlarken Besmele çekmeyi ihmal etmemelidir.

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Besmeleyle yenen yemek bereketli olur.) [İbni Mace]

(Besmeleyle başlanmayan her önemli iş noksan kalır.) [Beyheki]

(Eve girerken Besmele çekilirse, şeytan, "Bu eve girmeme imkân yok" der, dönüp gider.) [Tibyan]

(Besmeleyle yazı yazanın haceti kolaylaşır, Allahü teâlâ da razı olur.) [Deylemi]

(Besmeleyle işe başlayanın günahları af olur.) [İ. Rafii]

(Yemeği Besmeleyle yiyip, sonunda Elhamdülillah diyenin, daha sofraya kalkmadan günahları affolur.) [Taberanî]

(Sıkıntıya düşen, "Bismillahirrahmanirrahim ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billahil aliyyil azîm" derse, her türlü sıkıntıdan kurtulur.) [Deylemi]

(Besmele yazılı bir kâğıdı yerden kaldıran, siddıklardan yazılır.) [Tergib-us-salat]

(Besmelesiz koku sürünen, şeytanlara da koku sürmüş olur.) [İbni Sünni]

(Su içerken Besmele çek, bitince de Elhamdülillah de ve üç nefeste için!) [İbni Sünni]

(Yemeğe başlarken Allahü teâlânın adını anın, yani Besmele çekin! Başında Besmele çekmeyi unutan, hatırladığı zaman, "Bismillahi alâ evvelihî ve ahirihi" desin!) [Ebu Davud, Tirmizi, Hâkim]

(Yemeğe başlayan kimse, Bismillahi desin. Bismillah demeyi unutursa hatırlayınca, "Bismillahi evvelehü ve âhirehü" desin.) [İbni Mace]

(Şeytandan korunmak için yemek yerken, istirahat ederken ve gece yatarken Besmele çekin!) [Taberanî]

(Helaya girerken çekilen Besmele, cinlerin gözüne perde olur, avret yerini göremezler.) [Tirmizî]

(Kapısını besmeleyle kapatan şeytandan korunur. Bir çubukla da olsa kapıları Besmeleyle örtün!) [İ. Hibban]

(Şeytan, Besmele çekilmemiş yemeği kendine helâl görür.) [Müslim]

(Şeytandan korunmak için, eve girerken selam verin ve yemeği besmeleyle yiyin!) [Taberanî]

(Evden çıkarken "Bismillahi, tevekkeltü alallah, lâ havle ve lâ kuvvete illâ billah" diyen, tehlikelerden korunur ve şeytan ondan uzaklaşır.) [Tirmizi]

(Ya Resulallah, çok yediğimiz halde doymuyoruz, yemeğin bereketi olmuyor) dediler. Resulullah, (Yemeği ayrı değil beraber yiyip Besmele çekilirse, bereketli olur) buyurdu. (İbni Mace)

## Besmele

İşimize başlarken,

Besmele söylemeli!

Mubah amel işlerken,

Besmele söylemeli!

İçli yaprak sararken,  
Saçlarını tararken,  
Kaybolanı ararken,  
Besmele söylemeli!  
Elbiseyi giyerken,  
Köprüleri geçerken,  
Bir şey yiyip içerken,  
Besmele söylemeli!  
Halı, kilim sererken,  
Bir şey alıp verirken,  
Eve çıkıp girerken,  
Besmele söylemeli!  
Sağa sola bakarken  
Lambaları yakarken,  
Ellerini yıkarken,  
Besmele söylemeli!  
Uzak kalma saygıdan!  
Sen de kurtul kaygıdan!  
Uyanınca uykudan,  
Besmele söylemeli!

Hazret-i Ömer'in hilafeti zamanında, biri gelip, (Yâ Emir-el mü'minin, baş ağrısından ölüyorum) diye durumunu arz eder. Hazret-i Ömer içeriye gider. Bir kâğıda bir şey yazıp kâğıdı katlar ve, (Bunu saçının arasına koy. Dikkat et, başından düşmesin. Ama kâğıdı sakın açma!) buyurur. Baş ağrıyan kimse de, açmayacağına dair söz verir.

O kimse, her ne zaman kâğıdı başına koysa, ağrısı kesilir. Fakat çıkardığı zaman, ağrı tekrar başlar. Bu epey zaman bu şekilde devam eder. En sonunda bir gün, içine kurt düşer. Kendi kendine, (Bu nasıl bir şey ki, başıma koyuyorum, ağrı geçiyor. Çıkırıyorum, başım çok feci ağrıyor) diye düşünür. Etrafta kimse var mı diye baktıktan sonra, kâğıdı açar ve Hazret-i Ömer'in, Besmele'yi yazmış olduğunu görür. Fakat kâğıdı açarak verdiği sözden döndüğü için, artık o kâğıttan istifade edemez. Onun için, hikmetini anlamasak da, büyüklerin nasihatlerine uymak lazımdır.

Bir defasında Vehib bin Verd (rahmetullahi aleyh) Muhammed bin Münkedir'in yanına geldi. Muhammed bin Münkedir (rahmetullahi aleyh) vücûdunda bulunan şiddetli bir ağrı sebebiyle, muzdarib bir hâldeydi. Vehib bin Verd (rahmetullahi

aleyh) elini ağrıyan yerin üzerine koydu ve Besmele-i şerîfe okuyup buyurdu ki; "Eğer bu besmele sıdk ile bir dağın üzerine okunsa, dağ erir."

## Besmele çekmenin hükmü nedir?

CEVAP

Yerine göre, Bismelenin hükmü değişir. Birkaç örnek verelim:

**Farz olduğu yerler:** Hayvan keserken Besmele çekmek farzdır. Besmelesiz kesileni yemek haramdır.

**Vacib olduğu yerler:** Namaz dışında Fatiha okumaya başlarken Besmele çekmek vacibdir. Şafii mezhebindeyse, her zaman Fatiha okurken Besmele çekmek farzdır.

**Sünnet olduğu yerler:** Namazda her rekâta Fatiha'dan önce, gusletmeye ve abdest almaya, yiyip içmeye, mektup yazmaya ve her faydalı işe başlarken Besmele çekmek sünnettir. Namaz dışında, Fatiha'dan başka bir sure okumaya başlarken de Besmele çekmek sünnettir.

**Müstehab olduğu yerler:** Namazda, Fatiha ile zamm-ı sure arasında Besmele çekmek, caiz veya müstehabdır.

**Mubah olduğu yerler:** Yürümeye, oturmaya, kalkmaya ve her mubah işe başlarken Besmele çekmek mubahtır.

**Mekruh olduğu yerler:** Avret yerini açarken, necaset bulunan yere girerken, Berae (Tevbe) suresini önceki sureye bitişik okurken, sigara içmeye ve bunun gibi kötü kokulu, mesela soğan, sarımsak gibi şeyleri yemeye başlarken ve sakal tıraşı olmaya başlarken Besmele çekmek mekruhtur.

**Haram olduğu yerler:** Haram işlemeye başlarken Besmele çekmek haramdır. Haramlığını kabul ederek yaparsa haram olur, harama önem vermeden veya helal kabul ederek yaparsa küfür olur.

**Küfür olduğu yerler:** Bizzat kendisi haram olan mesela, şarap içmek, zina etmek, domuz eti yemek gibi haram olan işleri yapmaya başlarken, Besmele çekmek küfür olur. Burada, haramı helal saydığından veya harama önem vermediğinden dolayı küfür oluyor.

## Yatarken de besmele okumalıdır

Tam İlmihal Seadet-i Ebediyye kitabında uyuma âdâbı anlatılırken şöyle bildiriliyor:

"Yatarken, sağ tarafa yatıp, bir euzü ve Besmele, bir Âyetelkürsî, üç İhlâs, bir Fatiha, bir Kul euzüler, bir (tevekkeltü alellah lâ havle velâ kuvvete illâ billah) oku. Büyüklerimiz, cinleri def' için, bu kelime-i temcîdi okurdu. Sonra, bir istiğfar duası yani, (Estagfirullâhel'azîm, ellezî lâ ilâhe illâ hüv el hayyel kayyûme ve etûbü ileyh), bir (Allahümmagfirî ve li-vâlideyye ve lil müminîne vel müminat) ve bir salevât-ı şerife ve bir (Allahümme rabbenâ âtinâ fiddünya haseneten ve fil-Ahireti haseneten ve kînâ azabennâr bi-rahmetike yâ Erhamerrâhimîn) ve üç veya on veya kırk yahut yetmiş kere istiğfar ve bir kelime-i tevhit okuyup uyumalıdır. Bütün gece okuyup uykusuz kalmamalıdır."

## Besmelesiz hayvan kesmek

Sual: (Kur'anda, hayvan keserken değil, sadece kurban keserken, Besmele çekmek farzdır) deniyor. Yemek için hayvanları keserken Besmele farz değil midir?

CEVAP

Evet, farzdır. O âyet-i kerimenin meali şöyledir:

(Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği dört ayaklı hayvanları belli günlerde [kurban ederken] Onun adını anarak kessinler.) [Hac 28]

Hayvan keserken Besmele çekilmesi yalnız kurban kesmeye mahsus değildir. Resulullah efendimiz buyuruyor ki:

(Hayvanı keserken Besmele çekip tekbir getirin!) [Taberanî] **(Yani Bismillahi Allahü ekber demeli.)**

(Hayvan keserken Allah'ın ismini söylemek [Bismillahi demek veya Allahü ekber demek] kâfidir.) [Beyhekî]

Hayvanı keserken Besmele çekmeyi bir kimse unutmuşsa bir mahzuru yoktur, ancak Besmele kasten terk edilmişse, kesilen yenmez.

Sual: Besmelesiz tutulan balık yenir mi?

CEVAP

Balık tutanın Müslüman olması ve Besmeleyle tutması şart değildir.

### Kaynaklar:

Tam İlmihal Seadet-i Ebediyye

Cevab Veremedi

Dinimizislam.com sitesi

İslam alimleri ansiklopedisi